

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayev vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyev vch, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjajev Anvar Rasulovich TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG‘LARI HISOBIGA MOLİYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o‘g‘li KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI VA UNI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI	38
Ne‘matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	43
Буранова Лола Вахобовна ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI.....	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA‘MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALARI	
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o‘g‘li INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	73
Abdullo Sohobov O‘ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich KORXONALAR MOLİYAVIY HOLATINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o‘g‘li BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi O‘ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO‘LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSIYALAR KESIMIDA).....	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPERIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI.....	118
Olokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	128
Qurbonov Abror Abdullayevich GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY.....	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI.....	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH.....	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOHOVCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	161
Marqayev Xurshid Aliqulovich THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS.....	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	170
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich Shukurova Nilufar Qahramonova IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao USTAMA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH.....	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LCHASHNING METODOLOGIK MODELI VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbas Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	

MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA.....	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQISHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH.....	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	

O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH	331
Davronov Sanjar Ziyotovich SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxanovna ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJIY TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa) Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun) GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI.....	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE.....	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev Sarvarbek Allayev Erkin ugli Shavkat Asrolovich Ruziev DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH: O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH.....	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	
TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOB TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	430
Bakhit Mambetnazarov	
Atabek Tureev	
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIYASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI.....	434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА	439
Джураева Гузаль Шавкатовна	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li	
XORIJYIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	453
Xatamov Nurbek Ochildiyevich	
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOB VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI	458
Ostonokulov Azamat Abdurkarimovich	
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich	
MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД).....	470
Азимжон Мелиев Муродулло угли	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS	475
Wang Biao	

SANOAT KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	481
Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI.....	488
Mallabayev Jobir Baxtiyorovich	
ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY	493
Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT AND LOGISTICS CLUSTER IN THE NEW UZBEKISTAN.....	500
Musayeva Shaira Azimovna	
FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN	507
Muradov Alisher Kurbanbaevich	
DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	513
Musurmonqulov Muhammad Ural o'g'li	
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	521
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	526
Mirzaev Ozod Furkatovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA.....	531
Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o'g'li	
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ	538
Хамидова Фарิดахон Абдулкарим кизи	
Каримова Азиза Аъзамиддин кизи	
BANK TIZIMIDA QO'LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	545
Ollokulova Feruza Mansurovna	
Xursanova Shaxnoza Anvar qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA QO'SHIMCHA TA'LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	549
Safarova Kamola Shuxrat qizi	
QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI	553
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich	
AYOLLARGA NISBATAN ZO'RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	562
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova	
ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ	567
Насиров Дилшод Фархадович	
Асадов Амальжон Мехрожевич	
Ахматов Алинур Дилшодович	

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ	572
Насиров Дилшод Фархадович Хамраева Севара Мамуржановна Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна	
INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi	
ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ	586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли	
XORIJIIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA'SIRI ("IПОТЕКА-BANK" AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA)	598
Kadirov Vaxid Marimbayevich Rajabbojeva Asalxon Mahmud qizi	
OECD VA YEVRONA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O'ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	605
Tuxliyev Bozor Karimovich Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich	
JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI	614
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ	621
Ли Ирина Валентиновна	
JAHON IQTISODIYOTIDA O'ZBEKISTONNI TUTGAN O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	627
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOIIY MECHANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	633
Hayitov Jamshid Xolvoyevich Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI	638
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi	
EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY	644
Jie YANG	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	651
Усманова Диляфруз Каршиевна	
YASHIL ISTE'MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA STRATEGIK ISTIQBOLLARI	656
Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA'SIRI	661
Ibragimova Saule Orinbaevna	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA IJTIMOIIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV	665
Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI	671
Murtazayev Ulug'bek Abdusalom o'g'li	
XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI	675
Xasanov Baxodir Akramovich Yo'lchiyev Oybek Ulug'bek o'g'li	

SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY RISKLARINI KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI	683
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH	688
Ibragimov Husen Ismailovich	
KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI	692
Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi	
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING	698
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Mamasolieva Kamila	
Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	706
Xatamov Nurbek Ochildiyevich	
TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI MAKRO VA MIKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI	711
Nabixo'jayeva Maxfuza Ulug'bekovna	
AGROKLASTERLARDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI	717
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA DASTURIY BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	723
Umidjon Abdullajonov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	730
Избосаров Бобуржон Бахриддинович	
Ахмедова Улмасой Хусан кизи	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ	736
Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI	741
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
BYUDJET TASHKILOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	747
Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI	756
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
YER-SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	762
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI	767
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich	
Sarvinozxon Lutfullayeva Azizxon qizi	
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI	775
Mallayev Sirojiddin Eshdavlatovich	
AGROKLASTERLAR RIVOJLANISHINING INSTITUSIONAL-IQTISODIY NAZARIY MODELI	781
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	

ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ CSR В СИСТЕМУ УСТОЙЧИВОГО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	789
Идиева Наргиза Олимовна Норова Саломат Юсуповна	
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI.....	797
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ БЕРЕЖЛИВОСТИ И ИННОВАЦИЙ.....	803
Аллаберганов Закир Гаибович	
“YASHIL IQTISODIYOT” BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM YO'NALISHI SIFATIDA (YEVROPA ITTIFOQI MISOLIDA).....	809
Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich Achilova Shirin Shavkat qizi	

“YASHIL IQTISODIYOT” BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM YO‘NALISHI SIFATIDA (YEVROPA ITTIFOQI MISOLIDA)

Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich
Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti,
Iqtisodiyot fanlari doktori (i.f.d.), professor
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-9410-5121>

Achilova Shirin Shavkat qizi
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
PhD, dotsent
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8248-3428>

Annotatsiya. Mazkur maqolada iqlim o'zgarishi sharoitida “yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil etilgan. Iqlim o'zgarishi global iqtisodiy va ekologik barqarorlikka jiddiy ta'sir ko'rsatuvchi omil sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasida qabul qilingan ekologik siyosat va strategik hujjatlarning mazmuni o'rganilgan. Shuningdek, Yevropa Ittifoqi, Germaniya va Shvetsiya tajribalari qiyosiy tahlil qilingan.

“Yashil iqtisodiyot”ga o'tishning energiya samaradorligi hamda raqobatbardoshlikka ta'siri ochib berilgan. Tadqiqot natijasida qayta tiklanuvchi energiya manbalarining iqtisodiy ahamiyati asoslab berilgan. Shu asosda O'zbekiston uchun amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, quyosh energetikasi, raqobatbardoshlik, energiya intensivligi, qayta tiklanuvchi energiya, ESG, panel tahlil.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of developing a green economy under conditions of climate change. Climate change is considered a major global challenge affecting economic and environmental stability. The study analyzes Uzbekistan's national strategies and policy frameworks related to environmental sustainability. A comparative analysis is conducted based on the experiences of the European Union, Germany, and Sweden.

Special attention is given to the impact of the green economic transition on energy efficiency and national competitiveness. The role of renewable energy sources in ensuring sustainable development is substantiated. On this basis, practical proposals for Uzbekistan have been developed.

Keywords: green economy, sustainable development, solar energy, competitiveness, energy intensity, renewable energy, ESG, panel analysis.

Аннотация. В данной статье рассматриваются теоретические и практические аспекты развития «зелёной экономики» в условиях изменения климата. Изменение климата анализируется как один из ключевых глобальных вызовов современности, оказывающий влияние на экономическую и экологическую устойчивость. Исследуются стратегические документы Республики Узбекистан в области экологической политики и устойчивого развития. Проводится сравнительный анализ опыта Европейский союз, Германия и Швеция.

Особое внимание уделяется влиянию перехода к «зелёной экономике» на энергоэффективность и конкурентоспособность экономики. Обосновывается роль возобновляемых источников энергии в обеспечении устойчивого развития. На этой основе разработаны практические предложения для Узбекистана.

Ключевые слова: зеленая экономика, устойчивое развитие, солнечная энергия, конкурентоспособность, энергоёмкость, возобновляемая энергия, ESG, панельный анализ.

KIRISH

Iqlim o'zgarishi bugungi kunga kelib insoniyat oldida turgan eng global va kechiktirib bo'lmaydigan muammolardan biriga aylanmoqda. Iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlarini oldini olishning muhim yo'nalishlaridan biri — "yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirish va "yashil" texnologiyalarni keng joriy etish hisoblanadi.

Mazkur yo'nalishda mamlakatimizda ham izchil amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, iqlim o'zgarishi bilan bog'liq muammolarni o'z vaqtida hal etish, ekologik xavflarning oldini olish hamda ularning oqibatlarini yumshatish maqsadida yagona davlat siyosatini shakllantirish va uning samarali ijrosini ta'minlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 23-iyuldagi "O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzurida Iqlim kengashini tashkil etish to'g'risida"gi PF-106-son Farmoni [1] hamda 2022–2026-yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekiston" taraqqiyot strategiyasida ekologik barqarorlik va "yashil iqtisodiyot" tamoyillarini ustuvor yo'nalish sifatida belgilanishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, 2019-yilda qabul qilingan "O'zbekiston Respublikasining 2019–2030-yillarda yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi"da [2] iqtisodiyotning energiya sig'imini kamaytirish, ekologik xavfsizlikni kuchaytirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 16-fevraldagi PQ-57-son qarorida 2023–2030-yillarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishni jadallashtirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar belgilab berilgan [3].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Barqaror rivojlanish va "yashil iqtisodiyot" konsepsiyasi bo'yicha xorijiy adabiyotlarda John Elkington, Nicholas Stern hamda Donella Meadows kabi olimlar ekologik va iqtisodiy muvozanat masalalarini kompleks yondashuv asosida tahlil qilganlar.

Yevropa Ittifoqi doirasidagi tadqiqotlarda European Green Deal va Fit for 55 dasturlari asosiy ilmiy-amaliy model sifatida ko'rsatib o'tiladi. Germaniya va Shvetsiya tajribasi esa dekarbonizatsiya hamda qayta tiklanuvchi energiya siyosatining samarali mexanizmlarini ochib beradi.

Mahalliy olimlar, jumladan O'zbekiston iqtisodchilari tomonidan energiya samaradorligi, ekologik xavfsizlik va resurslardan oqilona foydalanish masalalari keng yoritilgan.

Mazkur maqolaning o'ziga xosligi shundaki, unda "yashil transformatsiya" faqat ekologik jarayon sifatida emas, balki iqtisodiy o'sish va investitsion jozibadorlikni ta'minlovchi muhim omil sifatida kompleks tarzda tahlil qilinadi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda kompleks ilmiy yondashuv qo'llanildi. Asosiy metod sifatida tizimli tahlil orqali "yashil iqtisodiyot"ning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari o'rganildi.

Qiyosiy tahlil usuli yordamida O'zbekiston hamda Yevropa Ittifoqi mamlakatlari tajribalari o'zaro solishtirildi. Statistik ma'lumotlar asosida energiya samaradorligi va qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushining dinamikasi baholandi.

Shuningdek, induksiya va deduksiya usullari orqali umumiy ilmiy xulosalar shakllantirildi. Normativ-huquqiy hujjatlar tahlili asosida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari aniqlashtirildi.

Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini ta'minlash bilan birga, ularning amaliy jihatdan qo'llanilish imkoniyatlarini kengaytiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda xalqaro iqtisodiy raqobat faqat ishlab chiqarish hajmi yoki eksport salohiyati bilan emas, balki iqtisodiyotning energiya samaradorligi, ekologik barqarorligi hamda texnologik moslashuvchanligi bilan ham baholanmoqda. Shu jihatdan "yashil iqtisodiyot"ga o'tish bugungi kunda milliy raqobatbardoshlikni belgilovchi strategik omillardan biriga aylanmoqda.

Ayniqsa, energiya resurslaridan samarali foydalanish, uglerod chiqindilarini kamaytirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar tannarxini pasaytirish, investitsion jozibadorlikni oshirish hamda tashqi bozorlarda mahalliy mahsulotlarning raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Mazkur yo'nalishda Yevropa Ittifoqi tajribasini ilmiy jihatdan o'rganish, tahlil qilish va milliy sharoitga moslashtirish O'zbekiston uchun muhim amaliy ahamiyatga ega.

Ma'lumki, barqaror rivojlanish konsepsiyasi XX asrning oxirlarida jadal shakllana boshlagan. Global ekologik va ijtimoiy muammolarni yagona yondashuv asosida ko'rib chiqish zarurati ushbu konsepsiyaning shakllanishiga asos bo'lgan.

Xususan, 1992-yilda Rio-de-Janeyro shahrida bo'lib o'tgan Birlashgan Millatlar Tashkilotining "Atrof-muhit va rivojlanish" bo'yicha konferensiyasi barqaror rivojlanishni global siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etdi hamda Agenda 21 dasturini qabul qildi. Ushbu hujjatda barqaror rivojlanish tamoyillarini milliy rivojlanish strategiyalariga joriy etish zarurligi qayd etilgan [4].

So'nggi yillarda barqaror rivojlanish konsepsiyasi Birlashgan Millatlar Tashkiloti doirasida yanada tizimli shaklga ega bo'ldi. Xususan, 2015-yilda qabul qilingan Barqaror Taraqqiyot Maqsadlari (Sustainable Development Goals — SDGs) [5] barqaror rivojlanishni ta'minlash bo'yicha global miqyosdagi uzoq muddatli strategik yo'l xaritasi sifatida qabul qilindi. Mazkur maqsadlar iqtisodiy o'sish, ijtimoiy farovonlik va ekologik muvozanatni uyg'un holda ta'minlashga qaratilgan bo'lib, energiya, iqlim o'zgarishi hamda resurslardan samarali foydalanish kabi ustuvor yo'nalishlarni qamrab oladi.

Yevropa Ittifoqida "yashil iqtisodiyot"ga o'tish jarayoni alohida ekologik dastur yoki qisqa muddatli siyosiy tashabbus sifatida emas, balki butun iqtisodiy modelni transformatsiya qilishga qaratilgan uzoq muddatli strategik yo'nalish sifatida shakllanmoqda.

2015-yilda Parij kelishuvi qabul qilingach, Yevropa Ittifoqida iqlim o'zgarishi, energiya xavfsizligi va resurslar ta'minoti masalalari kun tartibida markaziy o'ringa chiqdi. 2019-yilda esa Yevropa Ittifoqi 2050-yilgacha iqlimiy neytrallikka erishishni strategik maqsad sifatida belgiladi.

2024-yil holatiga ko'ra, Yevropa Ittifoqi issiqxona gazlari chiqindilarini 1990-yil darajasiga nisbatan qariyb 37–40 foizga kamaytirishga erishdi. Bu ko'rsatkich 2022-yil uchun rejalashtirilgan 30 foizlik darajadan sezilarli darajada yuqoridir [6].

Mazkur ijobiy natijalar institutlararo muvofiqlashtirish, mustahkam huquqiy asos hamda barqaror moliyaviy mexanizmlar orqali ta'minlanmoqda.

Shuni ta'kidlash joizki, Yevropa Ittifoqining "yashil" siyosati faqat normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va qabul qilish bilan cheklanmaydi. U o'zaro bog'langan bir nechta institutlar faoliyati orqali amalga oshiriladi. Har bir institut muayyan funksiyani bajaradi: biri tashabbusni ilgari suradi, boshqasi uni huquqiy jihatdan rasmiylashtiradi, yana biri siyosiy kelishuvni ta'minlaydi, moliyaviy institutlar esa amaliy ijroni qo'llab-quvvatlaydi.

Jumladan:

- Yevropa komissiyasi strategik tashabbuslarni ilgari surish va siyosat ishlab chiqish funksiyasini bajaradi;
- Yevropa parlamenti qonunchilik muhokamasi orqali normativ-huquqiy asosni shakllantirishda ishtirok etadi;
- Yevropa Ittifoqi Kengashi esa a'zo davlatlar darajasida siyosiy kelishuvni ta'minlab, yakuniy tasdiqlash jarayonini amalga oshiradi;
- Yevropa investitsiya banki ushbu jarayonning moliyaviy barqarorligini qo'llab-quvvatlaydi.

Bu holat Yevropa Yashil Kelishuvi Yevropa Ittifoqining iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy sohalarida barqaror rivojlanishni ta'minlashda tizimli yondashuvga ega ekanligini, ya'ni "maqsad – instrument – ijro" zanjiri amaliyotda samarali qo'llanilayotganini ko'rsatadi.

"Yashil Kelishuv"ning transformatsion modeli sifatidagi asosiy mexanizmlaridan biri 2021-yilda taqdim etilgan Fit for 55 paketi orqali amalga oshiriladi. Mazkur paket 2030-yilga borib Yevropa Ittifoqida issiqxona gazlari chiqindilarini kamida 55 foizga kamaytirish hamda 2050-yilga kelib iqlimiy neytrallikka erishishni nazarda tutuvchi kompleks qonunchilik choralari o'z ichiga oladi.

Ushbu qonunlar majmui iqtisodiyotning turli sektorlarini — energetika, transport, sanoat va qurilish sohalarini — yagona strategik maqsadga moslashtirishga qaratilgan. Xususan, EU Emissions Trading System (EU ETS)ni isloh qilish, energiya samaradorligini oshirish hamda qayta tiklanuvchi energiya siyosatini kuchaytirish kabi instrumentlar yagona paket doirasida uyg'unlashtirilgan. Bu yondashuv emissiyalarni kamaytirish faqat alohida sohada emas, balki barcha asosiy tarmoqlarda bir vaqtning o'zida amalga oshirilishini ta'minlaydi.

"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish jarayonini Germaniya misolida ko'rib chiqadigan bo'lsak, ushbu yo'nalish aniq maqsadlar va qat'iy strategik yondashuv asosida amalga oshirilayotganini kuzatish mumkin. Germaniyada barqaror energiya bilan ta'minlash siyosati nafaqat emissiyalarni kamaytirishga, balki sanoat ishlab chiqarishini modernizatsiya qilishga, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini (quyosh va shamol energiyasi) keng joriy etishga hamda xalqaro raqobatbardoshlikni saqlab qolishga qaratilgan.

Boshqacha aytganda, Germaniyada dekarbonizatsiya ishlab chiqarishni qisqartirishni emas, balki uni energiya samaradorligi, ilg'or texnologiyalar va past uglerodli energiya manbalari asosida qayta tashkil etishni anglatadi.

Germaniya hukumati tomonidan 2030-yilgacha elektr energiyasi iste'molining kamida 80 foizini qayta tiklanuvchi energiya manbalari hisobidan qoplash vazifasining belgilanishi ushbu mamlakat yashil transformatsiyani jadallashtirish yo'lini izchil tanlaganini tasdiqlaydi.

Germaniyada qabul qilingan iqlim o'zgarishi to'g'risidagi federal qonunga ko'ra, mamlakat 2045-yilgacha issiqxona gazlari bo'yicha neytrallikka erishishi lozim. Yevropa Ittifoqida esa ushbu muddat 2050-yil etib belgilangan.

Germaniyaning "yashil iqtisodiyot"ga o'tish siyosati oddiy ekologik choralar bilan cheklanib qolmay, balki sanoatning keyingi rivojlanish bosqichini oldindan shakllantirishga qaratilgan. Xususan, mamlakat 2030-yilga borib qayta tiklanuvchi energiya manbalarining umumiy quvvatini 10 GVt (gigavatt)ga yetkazishni maqsad qilgan. Bu esa vodorod strategiyasining energetik xavfsizlikni ta'minlash, uglerod chiqindilarini kamaytirish hamda "yashil iqtisodiyot"ga o'tishdagi muhim rolini ko'rsatadi.

Shuni ta'kidlash lozimki, agar Germaniyada asosiy e'tibor yirik sanoat bazasini ekologik transformatsiya qilishga qaratilgan bo'lsa, Shvetsiyada ko'proq uzoq muddatli siyosat, iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlari va energiya tizimining past uglerodli tarkibiga erishish ustuvor hisoblanadi. Bu esa "yashil iqtisodiyot"ga o'tish jarayoni oldindan shakllangan institutsional mexanizmlar asosida olib borilayotganidan dalolat beradi.

Umuman olganda, Germaniya va Shvetsiya tajribasi Yevropa Ittifoqida "yashil iqtisodiyot"ga o'tish yagona yondashuv asosida emas, balki turli mamlakatlarning milliy sharoitlariga mos ravishda shakllanayotganini ko'rsatadi.

O'zbekistonda barqaror rivojlanish va "yashil iqtisodiyot"ga o'tish jarayonlari so'nggi yillarda davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bunga mamlakatda energiya iste'molining ortib borishi, elektr energiyasiga bo'lgan talabning keskin oshishi, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish zarurati hamda iqlim bilan bog'liq xavflarning kuchayishi asosiy omil bo'lmoqda.

Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, yaqin 10 yil ichida O'zbekistonda elektr energiyasiga bo'lgan talab 135 milliard kVt-soatgacha yetishi prognoz qilinmoqda (2024-yilda bu ko'rsatkich 80 mlrd kVt-soatni tashkil etgan). Bu esa elektr energiyasiga bo'lgan talabning yiliga o'rtacha 8 foiz atrofida o'sishini anglatadi.

Mazkur holat "yashil iqtisodiyot"ga o'tish masalasini faqat ekologik jihatdan emas, balki iqtisodiy va energetik xavfsizlik nuqtayi nazaridan ham muhim strategik vazifaga aylantiradi.

Mazkur yo'nalishning huquqiy-institutsional asosi, avvalo, 2019-yil oktabr oyida qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4477-son qarori bilan tasdiqlangan "2019–2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining 'yashil' iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" asosida shakllandi.

Mazkur strategiyada tabiiy resurslardan samarali foydalanish, energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish, iqtisodiyot tarmoqlarida ekologik xavfsizlikni kuchaytirish hamda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 16-fevraldagi PQ-57-son qarori bilan 2023–2030-yillarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishni jadallashtirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar belgilab berilgan.

Mazkur qaror quyosh va shamol energetikasini kengaytirish, xususiy investitsiyalarni jalb etish, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish hamda elektr energiyasi ishlab chiqarishda qayta tiklanuvchi manbalar ulushini oshirishni nazarda tutadi. Biroq normativ-huquqiy asoslarning mavjudligi o'z-o'zidan yetarli natija bermaydi. Raqobatbardoshlikni real oshirish uchun energiya tizimining texnologik yangilanishi, energiya samaradorligini oshirish hamda quyosh energetikasini hududiy iqtisodiy rivojlanish bilan integratsiya qilish talab etiladi.

Yevropa Ittifoqi mamlakatlari tajribasi shuni ko'rsatadiki, "yashil iqtisodiyot"ga o'tish jarayoni faqat ekologik siyosat bilan cheklanmaydi, balki energetika, sanoat, moliya, transport va davlat boshqaruvini o'zaro bog'lagan kompleks model sifatida shakllanadi.

Yevropa Ittifoqida qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish strategik yo'nalish sifatida belgilangan bo'lib, 2024-yil holatiga ko'ra Ittifoq bo'yicha energiya iste'molida ushbu manbalar ulushi 25,2 foizga yetgan. Shvetsiyada esa bu ko'rsatkich 62,8 foizni tashkil etgan [7].

Shu bilan birga, 2030-yilga kelib qayta tiklanuvchi energiya ulushini kamida 42,5 foizga yetkazish maqsadi belgilangan. Bu holat Yevropa Ittifoqida "yashil iqtisodiyot" faqat umumiy konsepsiya emas, balki aniq ko'rsatkichlar va samarali ijro mexanizmlari bilan mustahkamlangan tizimli siyosat ekanini ko'rsatadi [8].

Yevropa Ittifoqi tajribasining birinchi muhim jihati — uzoq muddatli strategik maqsadlarni qisqa va o'rta muddatli rejalarga bog'lash mexanizmlarining amaliyotga joriy etilganligidadir. Masalan, Shvetsiyada 2017-yildan buyon amal qilayotgan iqlim siyosati doirasida 2045-yilgacha sof nol emissiyaga erishish vazifasi belgilangan. Yevropa Ittifoqi darajasida esa qayta tiklanuvchi energiya va energiya samaradorligi bo'yicha umumiy maqsadlar milliy darajadagi rejalarda hamda hisobot tizimlari orqali izchil amalga oshiriladi.

Mazkur yondashuv O'zbekiston uchun ham dolzarb hisoblanadi. Chunki mamlakatda 2022–2026-yillarga mo'ljallangan taraqqiyot strategiyasida qayta tiklanuvchi energiya ulushini 2026-yilga kelib 25 foizga yetkazish

(hozirda taxminan 21 foiz), shuningdek, iqtisodiyotning energiya samaradorligini 20 foizga oshirish vazifalari belgilangan. 2025-yilgi rasmiy ma'lumotlarga ko'ra esa 2030-yilgacha qayta tiklanuvchi energiya ulushini 54 foizga yetkazish rejalashtirilgan [9].

Demak, O'zbekiston uchun Yevropa Ittifoqi tajribasidan olinadigan eng muhim saboq — maqsadlarni faqat umumiy darajada belgilash bilan cheklanmasdan, ularni tarmoqlar, hududlar va mas'ul institutlar kesimida aniq "yo'l xaritalari"ga integratsiya qilish, hamda har yillik o'zgarishlarni hisobga olgan holda bosqichma-bosqich amalga oshirilishini ta'minlashdan iboratdir.

Yana bir muhim tajriba — "yashil" moliyalashtirishni standartlashtirishdir. Ya'ni, "yashil" investitsiyalarni kengaytirish uchun avvalo "yashil" loyihalarni aniq mezonlar asosida belgilab beruvchi moliyaviy va tasnifiy mexanizmlarni joriy etish zarur.

Umuman olganda, Yevropa Ittifoqi mamlakatlari tajribasini O'zbekiston sharoitida qo'llash masalasi "tayyor modelni to'liq ko'chirib olish" emas, balki uni tanlab moslashtirish yondashuvi asosida amalga oshirilishi lozim. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston uchun quyidagi ustuvor yo'nalishlarni ajratib ko'rsatish mumkin:

- birinchidan, qayta tiklanuvchi energiya bo'yicha maqsad va indikatorlarni tarmoqlar hamda hududlar kesimida yanada aniq belgilash;
- ikkinchidan, Germaniya tajribasiga o'xshash raqobatli auksionlar va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini kengaytirish;
- uchinchidan, Shvetsiya tajribasidan kelib chiqib emissiyalarni hisobga olish tizimini joriy etish va bosqichma-bosqich iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlarini rivojlantirish;
- to'rtinchidan, Yevropa Ittifoqi taksonomiyasiga o'xshash "yashil" moliyalashtirish standartlarini chuqurlashtirish;
- beshinchidan, energiya samaradorligini oshirish va elektr tarmoqlarini modernizatsiya qilishni qayta tiklanuvchi energetika siyosatining ajralmas qismiga aylantirish.

Aynan shunday yondashuv O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot"ning nafaqat son jihatdan, balki sifat jihatdan ham barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston uchun "yashil iqtisodiyot" uzoq kelajakdagi mavhum yo'nalish emas, balki bugungi kundan boshlab bosqichma-bosqich shakllantirilishi zarur bo'lgan real rivojlanish modeli ekanini anglash muhimdir. Agar belgilangan strategik maqsadlar izchil amaliy chora-tadbirlar bilan mustahkamlab borilsa, "yashil iqtisodiyot" energetika tizimini modernizatsiya qilish, resurslardan samarali foydalanish, ekologik yuklamani kamaytirish hamda uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning muhim omiliga aylanishi kutiladi.

O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot"ning yaqin istiqboldagi rivoji faqat yangi energetika quvvatlarini ishga tushirish bilan cheklanmasdan, balki butun iqtisodiyotning sifat jihatdan yangilanishiga xizmat qilishi lozim. Ushbu yangilanishlar yaqin yillarda elektr ta'minoti barqarorligini oshirish, energiya manbalari tarkibini diversifikatsiya qilish, resurslardan samarali foydalanish va investitsiya faolligini kuchaytirish orqali amalga oshiriladi.

Mamlakatda 2030-yilgacha mo'ljallangan strategik yo'nalishlarning belgilanishi hamda izchil islohotlar dasturining amalga oshirilishi ushbu jarayonning tasodifiy emas, balki uzoq muddatli davlat siyosatiga asoslanganini ko'rsatadi.

Yaqin istiqbolda eng muhim o'zgarishlar energetika tizimi tarkibida yuz berishi kutilmoqda. Elektr energiyasiga bo'lgan talabning ortib borishi an'anaviy energiya modelini saqlab qolishni tobora murakkablashtiradi. Shu sharoitda quyosh, shamol va boshqa qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushining kengayishi energiya balansining bosqichma-bosqich diversifikatsiya qilinishiga olib keladi.

Natijada tabiiy gaz resurslariga bo'lgan yuklama kamayadi, energiya ta'minoti tizimi yanada barqaror shaklga o'tadi va energetik xavfsizlikni mustahkamlash uchun mustahkam asos yaratiladi.

Ayniqsa, qayta tiklanuvchi energiyani rivojlantirish va energiya tejoychi texnologiyalarni keng joriy etish bo'yicha qabul qilinayotgan amaliy chora-tadbirlar ushbu jarayonni jadallashtirishga xizmat qiladi. Bu o'zgarishlarning iqtisodiy jihati ham alohida ahamiyatga ega. "Yashil" rivojlanish resurslarni ko'proq sarflashga emas, balki ularni tejamkor va samarali ishlatishga asoslanadi.

Energiya samaradorligining oshishi ishlab chiqarishdagi yo'qotishlarni kamaytiradi, mahsulot tannarxini pasaytiradi va ayrim tarmoqlarning raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Ayniqsa, elektr tarmoqlarini modernizatsiya qilish, energiya auditlarini joriy etish hamda energiya tejoychi texnologiyalarni keng qo'llash kutilayotgan ijobiy natijalarga tezkor erishish imkonini beradigan ustuvor yo'nalishlar hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yaqin kelajakda investitsiya muhiti ham sezilarli darajada o'zgarishi mumkin. "Yashil" loyihalar bo'yicha aniq maqsadlar va amaliy mexanizmlar mavjud bo'lsa, bu kichik biznes va xususiy tadbirkorlik uchun ham ijobiy signal vazifasini bajaradi. Shu nuqtai nazardan, davlat-xususiy sherikligi mexanizmlarini kengaytirish, raqobatli

tanlovlarni joriy etish, “yashil” moliyalashtirish instrumentlarini rivojlantirish hamda tarmoq infratuzilmasini modernizatsiya qilishga qaratilgan tashabbuslar yangi investitsiyalarni jalb etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Mazkur jarayonning ta’siri faqat energetika sohasi bilan cheklanib qolmaydi. U transport, sanoat, qurilish va hududiy infratuzilma rivojiga ham ijobiy ta’sir ko’rsatadi. Natijada “yashil” iqtisodiyot nafaqat ekologik yo’nalish, balki iqtisodiy o’sishning yangi drayveri sifatida shakllanadi.

Mazkur sharoitda ilg’or xalqaro, xususan Yevropa tajribasini O’zbekiston sharoitiga moslashtirib qo’llash maqsadga muvofiqdir. Jumladan, quyidagi yo’nalishlarga alohida e’tibor qaratish zarur:

- qayta tiklanuvchi energiya bo’yicha raqobatli auksion mexanizmlarini joriy etish;
- davlat-xususiy sheriklik asosida investitsiya loyihalarini kengaytirish;
- “yashil” moliyalashtirish instrumentlarini rivojlantirish va standartlashtirish;
- energiya samaradorligi bo’yicha zamonaviy normativ talablarni joriy etish;
- elektr tarmoqlarini kompleks modernizatsiya qilish;
- investorlar uchun uzoq muddatli va barqaror siyosiy signalni shakllantirish.

Bunda asosiy e’tibor shunga qaratilishi lozimki, “yashil” iqtisodiyot faqat yangi energetika quvvatlarini yaratish bilan cheklanmasdan, balki boshqaruv tizimi, moliyalashtirish mexanizmlari, zamonaviy texnologiyalar va infratuzilma bilan uzviy bog’liq holda rivojlantirilishi zarur.

Umuman olganda, agar belgilangan strategik maqsadlar izchil amaliy chora-tadbirlar bilan mustahkamlanib borilsa, O’zbekistonda “yashil” iqtisodiyot energetika tizimini modernizatsiya qilish, resurslardan samarali foydalanish, ekologik yuklamani kamaytirish hamda uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashning muhim omiliga aylanishi kutiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.07.2024 yildagi “O’zbekiston Respublikasi Prezidenti huzurida Iqlim kengashini tashkil etish to’g’risida”gi PF-106-sonli Farmoni, <https://lex.uz/docs/-7044889>

2. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 04.10.2019 yildagi “2019 — 2030-yillar davrida O’zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o’tish strategiyasini tasdiqlash to’g’risida”gi PQ-4477-sonli qarori, <https://lex.uz/docs/-4539502>

3. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2023 yildagi “2023-yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini va energiya tejoychi texnologiyalarni joriy etishni jadallashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PQ-57-sonli qarori, <https://lex.uz/uz/docs/-6385716>

4. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022 yildagi “2022 — 2026-yillarga mo’ljallangan Yangi O’zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to’g’risida”gi PF-60-sonli Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

5. United Nations. (1992). *Agenda 21: United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 1992* (Ch. 2, pp. 10–15). <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

6. United Nations. (2015). *Sustainable Development Goals (SDGs)*. <https://sdgs.un.org/goals>

7. Eurostat. (2024). *25.2% of energy EU used came from renewables*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251218-2>

8. European Commission. *Renewable energy targets and rules*. https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/renewable-energy-targets_en

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>